

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

ในบทนี้จะเป็นการตรวจสอบเอกสาร แนวความคิด รูปแบบทางทฤษฎี และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การตรวจสอบเอกสาร

สนธยา (2536) ได้ทำการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่องการวิเคราะห์การออมภาคครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2517-2533 โดยศึกษาการออมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาคครัวเรือนไทย โดยวิธีออกแบบสอบถามการออมของภาคครัวเรือนไทยเกี่ยวกับทัศนคติ เหตุผล และจุดมุ่งหมายในการออม รูปแบบต่าง ๆ และประเภทของเงินออมที่อยู่ในความนิยม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple random Sampling จำนวน 560 ครัวเรือน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจากสมการความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของการออมที่แท้จริง ภาคครัวเรือนไทย กับตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้สันนิษฐานขึ้น ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ และค่าความยืดหยุ่นของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม โดยมีแบบจำลองในการวิเคราะห์การออมของภาคครัวเรือน ได้พิจารณาว่าการออมเป็นส่วนที่เหลืออยู่หลังจากหักรายจ่ายแล้ว ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ รายได้ต่อหัวจากแรงงาน เงินโอนจากต่างประเทศสุทธิภาคครัวเรือน สินทรัพย์ถาวรสุทธิ จำนวนสาขาของสถาบันการเงินต่าง ๆ ทั้งหมดในระบบการเงิน อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ทางการเงิน

ผลการศึกษาจากการสอบถาม 560 ครัวเรือน แสดงให้เห็นว่าเหตุผลในการออมในรูปแบบสินทรัพย์ทางการเงินส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความปลอดภัย และผลตอบแทนจากการออม ส่วนเหตุผลในการออมในรูปแบบเงินฝากกับสถาบันการเงิน พบว่าเกิดจากความพอใจในด้านบริการต่าง ๆ และความเสถียรที่อาจเกิดขึ้น สำหรับเหตุผลในการออมนอกสถาบันการเงินนั้น มีสาเหตุมาจากผลตอบแทนซึ่งได้รับมากกว่าการออมในสถาบันการเงิน ทางด้านจุดมุ่งหมายในการออมกับสถาบันการเงินส่วนมากต้องการออมไว้เพื่อเป็นทุนการศึกษา การรักษาพยาบาล เพื่อใช้ในยามชรา และเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ สำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติทางด้านปัจจัยที่กำหนดการออมภาค ครัวเรือนที่

มีนัยสำคัญคือ รายได้ต่อหัวจากแรงงานอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ทางการเงิน และสินทรัพย์ถาวรสุทธิ

สุทธิ (2538) ศึกษาการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย โดยกรณีศึกษาจะศึกษาถึงลักษณะและแนวโน้มการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย และศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย ทำการศึกษาโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอุปสงค์ของการถือเงิน และการออมทรัพย์ของ โรนอลด์ ไอแมคคินนอน และแนวคิดเกี่ยวกับอุปสงค์การถือเงินของ เอ็ดเวิร์ด ฮอว์ ส่วนแบบจำลองพื้นฐานที่เป็นแนวทางวิเคราะห์ จะใช้แบบจำลองการออมในสถาบันการเงินรวม โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ รายได้ของครัวเรือน อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน ระดับการพัฒนาทางการเงิน ซึ่งใช้จำนวนสาขาของสถาบันการเงินเป็นตัวแทน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการออมที่แท้จริงของครัวเรือนในสถาบันการเงินรวมพบว่ารายได้ที่แท้จริงของครัวเรือน อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของการออมในสถาบันการเงินและจำนวนสาขาของสถาบันการเงินต่อจำนวนประชากร เป็นปัจจัยที่สามารถกำหนดการออมที่แท้จริงของครัวเรือนในสถาบันการเงินรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหากพิจารณาค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยที่กำหนดการออมจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการกำหนดการออมที่แท้จริงของครัวเรือนในสถาบันการเงินรวมมากที่สุด คือ รายได้ที่แท้จริงของครัวเรือน รองลงมา คือ จำนวนสาขาของสถาบันการเงินต่อจำนวนประชากร และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของการออมในสถาบันการเงิน ตามลำดับ

พิระวุฒิ (2539) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งจะทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก และศึกษาความยืดหยุ่นของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ และยังศึกษาถึงแนวโน้มของปริมาณเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยอาศัยแนวคิดทางทฤษฎี ดังนี้

1. ฟังก์ชันความต้องการถือเงินฝากกระแสรายวัน (DD) ปัจจัยที่กำหนดการถือเงินฝากกระแสรายวันคือ รายได้ (Y) อัตราดอกเบี้ยตลาด (R) ซึ่งจะอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการถือเงินฝากกระแสรายวันจะมีทิศทางเดียวกันส่วนความสัมพันธ์

ระหว่างอัตราดอกเบี้ยตลาดกับการถือเงินฝากกระแสรายวันจะมีทิศทางตรงข้ามกัน ทั้งนี้เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นการถือเงินฝากกระแสรายวันจะไม่ได้ดอกเบี้ย จึงทำให้ผู้ออมลดการถือเงินฝากกระแสรายวัน

2. ฟังก์ชันความต้องการถือเงินฝากประจำและออมทรัพย์ (TD) ปัจจัยที่กำหนดการถือเงินฝากประจำและออมทรัพย์ คือรายได้ (Y) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำและออมทรัพย์ (RT) และอัตราดอกเบี้ยตลาด (R) อธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการถือเงินฝากประจำและออมทรัพย์มีทิศทางเดียวกัน และความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยตลาดกับการถือเงินฝากประจำและออมทรัพย์มีทิศทางตรงข้ามกัน

ส่วนการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ จะแบ่งเป็นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ซึ่งมีปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ เงินออมในประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ จำนวนสาขาของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล อัตราเงินเฟ้อ ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณเงินฝากรวมของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก และรวมกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขึ้นอยู่กับ เงินออมภายในประเทศ จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทยและอัตราเงินเฟ้อ จากการศึกษาถึงความยืดหยุ่นปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์พบว่า อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝากรวมของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง และรวมกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยมากที่สุด ยกเว้นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก ซึ่งเงินออมในประเทศมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝากมากที่สุด และจากการศึกษาถึงแนวโน้มของปริมาณเงินฝาก พบว่าอัตราการเพิ่มของปริมาณเงินฝากรวมของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็กรวมธนาคารพาณิชย์ไทยและกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ตามลำดับ

ชลลดา (2544) ศึกษาลักษณะการออมของครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร ได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์โดยตรงจากตัวอย่างประชากรจำนวน 510 ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 50 เขตของกรุงเทพมหานครโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างในระหว่างเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 ในแต่ละพื้นที่นั้นจะมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการเลือกแบบสุ่มสัมภาษณ์ โดยการคำนวณถ่วงน้ำหนัก

จำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และนำผลที่ได้มาคำนวณค่าร้อยละและนำเสนอเรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย

ผลการศึกษาพบว่า รายได้โดยรวมที่ได้รับต่อปีของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าโดยประมาณคือ 200,001 – 500,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 32.35 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือ 50,001 – 200,000 บาทต่อปี และ 500,001 – 1,000,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 26.47 และ 21.17 ตามลำดับ ลักษณะการถือสินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือนในช่วงระยะเวลา 1 ปี พบว่าสินทรัพย์ทางการเงินที่นิยมถือครองมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ เงินสด ทองคำ เงินฝาก คิดเป็นร้อยละ 100 ร้อยละ 99.8 และร้อยละ 89.61 ตามลำดับ และลักษณะการถือครองสินทรัพย์ประเภทอสังหาริมทรัพย์ ที่นิยมถือครองมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ พระพุทธรูป ที่ดิน สัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 70.42 ร้อยละ 48.43 และ ร้อยละ 55.73 ตามลำดับ

สมปอง (2544) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนก่อนและระหว่างเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย โดยได้ทำการศึกษเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ในปีพ.ศ. 2539 กับช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2541 และศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดความแตกต่างของพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2539 กับช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2541 โดยแบ่งปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมเป็น 2 ด้าน โดยปัจจัยด้านแรก คือ ปัจจัยด้านรายได้ ได้แก่ รายได้ประจำของครัวเรือน (Current income) ส่วนปัจจัยด้านที่สอง คือ ปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา ช่วงอายุ อาชีพหลักของครัวเรือน อัตราการพึ่งพา และเขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ศึกษาโดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) และใช้วิธี Chow test ในการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการออม โดยอาศัยทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ ในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างการออมกับระดับรายได้สัมบูรณ์ ทฤษฎีรายได้ถาวรของฟริดแมน ที่มีความหมายว่าการบริโภคจะมีความสัมพันธ์กับรายได้ถาวร ส่วนการออมจะมีความสัมพันธ์กับรายได้ชั่วคราว และทฤษฎีการบริโภคในวงจรชีวิต

ผลการศึกษาพบว่า ทั้งครัวเรือนที่มีแหล่งรายได้แน่นอน และไม่แน่นอน ทุกอาชีพ มีพฤติกรรมการออมก่อนวิกฤตเศรษฐกิจปีพ.ศ. 2539 แตกต่างจากช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2541 โดยมีปัจจัยด้านรายได้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนทุกอาชีพ สำหรับปัจจัยด้านอื่น ๆ พบว่า ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนักวิชาการ หรือนักบริหารที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัย

กลางคน จะมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในวัยเริ่มต้นทำงาน ส่วน ปัจจัยด้านการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้แน่นอนนั้นหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษา สูงขึ้น จะมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนสูงขึ้นด้วย และปัจจัยด้านเขตที่อยู่อาศัยจะมี อิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนทุกอาชีพ คือ ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจะมีสัดส่วนเงิน ออมต่อรายได้ ต่ำกว่าครัวเรือนที่อาศัยนอกเขตเทศบาล อาจเป็นเพราะว่าในเขตเทศบาลมีค่าครองชีพ ที่สูงกว่านอกเขตเทศบาล ในขณะเดียวกัน อัตราการพึ่งพิงของสมาชิกวัยเด็กและวัยชราต่อวัยทำงาน เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการออมทั้งก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

จากการตรวจเอกสารทั้งหมดจะพบว่า ทุกท่านได้ศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อเงินออมของภาคครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นการออมในระบบธนาคารพาณิชย์ หรือการออมในสถาบันการเงินต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมของการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษา ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ แต่สมปอง ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของการออมของ ครัวเรือนก่อนและระหว่างเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ โดยส่วนใหญ่ปัจจัยที่สำคัญต่อการออมคือ รายได้ และอัตราดอกเบี้ย และตามที่หลายท่านได้ศึกษามานั้น ผู้ออมรายใหญ่ที่สุดก็คือภาคครัวเรือน และจากการศึกษาของชลดาพบว่า ครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครนิยมถือสินทรัพย์ทางการเงินใน รูปเงินสด ทองคำ และเงินฝากมากที่สุด ดังนั้นการศึกษาตัวแปรในครั้งนี้ได้นำราคาทองคำเข้ามาใช้ ในการศึกษาด้วย นอกจากนี้ยังได้นำแนวคิดจากงานวิจัยของปิระวุฒิ ที่ทำการศึกษถึงปัจจัยที่มี ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยทำการศึกษาแยกเป็น กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แต่ในการศึกษารั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ พฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในระบบธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ประชาชนทำการออมเงินในบัญชีเงินฝากประจำมากที่สุด แต่หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจแล้ว ประชาชนออมเงินในบัญชีเงินฝากประจำลดลงอย่างมาก และออมเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ มากขึ้นในอัตราที่สูง ตลอดจนทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินฝากออมทรัพย์และ ปริมาณเงินฝากประจำของภาคครัวเรือนในระบบธนาคารพาณิชย์ของไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

ทฤษฎีการออมทางเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ แบบจำลองอย่างง่ายของการ กำหนดรายได้ดุลยภาพ และทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่องของเคนส์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบจำลองอย่างง่ายของการกำหนดรายได้ดุลยภาพ

แบบจำลองอย่างง่ายในการกำหนดรายได้ของเคนส์เป็นเครื่องมือในการพิจารณาตัวกำหนดระดับต่าง ๆ ของรายได้ ที่ทฤษฎีของการกำหนดรายได้ที่จะเสนอต่อไปนี้เป็น ทฤษฎีในระยะสั้น โดยจะไม่เอาใจใส่ต่อผลกระทบของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีต่อกำลังผลิตของชาติ เพราะว่าเป็นในระยะสั้น ผลกระทบดังกล่าวมีน้อยและสามารถมองข้ามไปได้ (ชลัษพร, 2539: 37-43)

กล่าวได้ว่า GNP เท่ากับผลรวมของการบริโภค (C) การลงทุน (I) การใช้จ่ายของรัฐบาล (G) และการส่งออก (X) ลบด้วยการนำเข้า (M) รายได้ประชาชาติ (Y) เท่ากับ GNP หรือเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = \text{GNP} = C + I + G + X - M \quad (1)$$

แต่เนื่องจากการส่งออกสุทธิ (X-M) ของประเทศมีมูลค่าน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น จึงสมมติให้มีค่าเป็นศูนย์ โดยถือเสมือนว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นระบบปิด ดังนั้นจะได้

$$Y = \text{GNP} = C + I + G \quad (2)$$

ในทำนองเดียวกัน รายได้ประชาชาติ (Y) ก็เท่ากับการบริโภค (C) บวกด้วยเงินออม (S) บวกด้วยภาษีส่วนบุคคล (Tx) ลบด้วยเงินโอนรัฐบาล (Tr) และถ้าให้ T เป็นรายได้ภาษีสุทธิ คือเท่ากับ (Tx - Tr) แล้วจะได้สมการ

$$Y = C + S + T \quad (3)$$

สมการที่ 2 และสมการที่ 3 มีค่าเท่ากัน จึงนำมาเขียนใหม่ได้ว่า

$$C + I + G = Y = C + S + T \quad (4)$$

รายได้ประชาชาติ Y นี้ถูกวัดตามราคาตลาด เรียกว่า GNP ในนาม หรือ Y ในนามที่สามารถแบ่งออกเป็นส่วนประกอบของราคา (P) และผลผลิตแท้จริง (y) หรือ $Y = P \cdot y$ ในบัญชีรายได้

ประชาชาติ ผลผลิตแท้จริงจะถูกวัดโดยการหาร หรือปรับส่วนประกอบทั้งหลายของผลผลิตในนาม ด้วยดัชนีราคา ทำให้ได้ส่วนประกอบแท้จริง c , i และ g ที่สามารถรวมกันเข้าเป็นผลผลิตแท้จริง y

$$c + i + g = y = c + s + t \quad (5)$$

ความสมดุลของการออม – การลงทุน

ในสมการ 5 ถ้าเอาการบริโภค (c) ไปหักออกทั้งสองด้าน จะได้

$$y - c = i + g \text{ และ } y - c = s + t$$

หรือ
$$i + g = s + t \quad (6)$$

ซึ่งแสดงความสมดุลของการออม – การลงทุน ทางด้านผลิตภัณฑ์ ($i + g$) เป็นผลผลิตแท้จริงที่ไม่ได้ผลิตเพื่อการบริโภค ในขณะที่ทางด้านรายได้ ($s + t$) เป็นจำนวนรายได้ของผู้บริโภคที่มีได้จ่ายออกไปเพื่อการบริโภค ผลรวมของทั้งสองด้านจะเท่ากันโดยคำจำกัดความ เพราะฉะนั้นการใช้ทรัพยากรในภาคเอกชนเพื่อผลิต ผลผลิตที่มีได้ขายให้แก่ผู้บริโภคหรือ ($i + g$) ต้องเท่ากับจำนวนของรายได้ที่ผู้บริโภคมีได้จ่ายออกไป หรือ ($s + t$)

ถ้าย้าย g ไปทางด้านขวามือของสมการ 6 จะได้ความสมดุลของการออม – การลงทุนอีกแบบหนึ่ง คือ

$$i = s + (t - g) \quad (7)$$

นั่นคือ i เป็นการลงทุนของภาคเอกชนทั้งหมด (เบื้องต้นหรือสุทธิ สุดแต่คำจำกัดความของ y) s เป็นการออมของภาคเอกชนทั้งหมด และ $(t - g)$ เป็นรายได้ส่วนที่เหลือใช้ของรัฐบาล ผลรวมของการออมของภาคเอกชนและส่วนที่เหลือใช้ของรัฐบาล โดยคำจำกัดความต้องเท่ากับการลงทุนของภาคเอกชนในบัญชีรายได้ประชาชาติ

การลงทุนที่วางแผนและเป็นจริง

การลงทุน i ในสมการ (5) และ (6) ต่างเป็นการลงทุนโดยตั้งใจ (Intended Investment, i) ซึ่งการลงทุนโดยตั้งใจ เป็นจำนวนการลงทุนที่หน่วยธุรกิจตั้งใจหรือวางแผนที่จะลงทุน ขนาดของการลงทุนขึ้นอยู่กับฟังก์ชันการลงทุน ส่วนการลงทุนโดยไม่ตั้งใจ (Unintended Investment, \bar{i}) เป็นการเปลี่ยนแปลงในสินค้าคงคลัง ซึ่งอาจจะมีค่าเป็นบวก ลบ หรือศูนย์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการขายว่าจะน้อยกว่า มากกว่า หรือไม่ผิดไปจากที่คาดคิด ในกรณีเช่นนี้ทำให้ได้ค่าของการลงทุนในสมการ 8 ดังนี้

$$i = \bar{i} + \Delta inv. \quad (8)$$

เมื่อแทนค่าส่วนประกอบการลงทุนในสมการ 6 ที่แสดงความสมดุลของการออม – การลงทุนจะได้

$$\bar{i} + \Delta inv. + g = s + t \quad (9)$$

และถ้ารวมรายจ่ายในการบริโภคแท้จริง c ลงในสมการ 9 จะได้ภาวะดุลยภาพที่กำหนดระดับของรายได้ y ดังนี้

$$c + \bar{i} + \Delta inv. + g = y = c + s + t \quad (10)$$

บัดนี้ ส่วนประกอบ $\Delta inv.$ เป็นรายการสมดุลใน GNP ตามสมการ (10) ตัวอย่าง เช่น ถ้าประชาชนตัดสินใจในทันทีทันใดที่จะลดการออม และเพิ่มรายจ่ายในการบริโภค การเพิ่มขึ้นในการใช้จ่ายจะนำไปสู่การลดลงในสินค้าคงคลัง เนื่องจากผู้ขายประสบกับการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ที่มีได้คาดคิด และต้องนำเอาสินค้าคงคลังออกขาย ดังนั้น $\Delta inv. < 0$ ซึ่งจะเป็นการลดลงของสินค้าคงคลังโดยไม่สมัครใจหรือมิได้คาดคิด การติดลบของ $\Delta inv.$ ในสมการ (10) จะก่อให้เกิดดุลในด้านรายได้ ซึ่งทำให้ GNP อยู่ตรงที่ระดับของรายได้ระดับก่อนที่เป็นอยู่ในขณะนั้น แต่การลดลงโดยมิได้สมัครใจในสินค้าคงคลังจะทำให้ผู้ขายต้องเพิ่มใบสั่งสินค้า เพื่อให้พอดีระดับการขายที่สูงขึ้น อันนำไปสู่การเพิ่มขึ้นในการผลิตและการเปลี่ยนแปลงใน y ในสภาพเช่นนี้ ระดับของรายได้ที่มีอยู่ก่อนก็จะไม่เป็นระดับดุลยภาพอีกต่อไป รายได้จะอยู่ที่ระดับดุลยภาพได้ก็ต่อเมื่อผู้ผลิตและผู้ขายทำการขายได้ตามที่คาดคิด นั่นคือ $\Delta inv. = 0$ และการลงทุนที่เป็นจริง (i) ก็จะเท่ากับการ

ลงทุนที่วางแผน (i) ซึ่งรายได้ก็จะอยู่ที่ระดับคุณภาพ ในกรณีเช่นนี้ ไม่มีสิ่งใดในสถานะปัจจุบันที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ผลิตหรือผู้ขาย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงระดับของรายได้

ฟังก์ชันการบริโภค

ปัจจัยหลายประการ อาทิ รสนิยม รายได้ และอัตราดอกเบี้ย เป็นปัจจัยกำหนดการบริโภค ตัวอย่างเช่น ถ้ารายได้ของครัวเรือนหนึ่งมากกว่าของครัวเรือนอื่น ก็เป็นไปได้ที่ครัวเรือนแรกนั้นจะบริโภคมากกว่า และแม้ว่ารายได้ของเขาเท่ากัน เขาอาจใช้จ่ายในการบริโภคในจำนวนที่แตกต่างกันได้ หากแนวความคิดของเขาในด้านการออมแตกต่างกัน นอกเหนือจากนั้น ครัวเรือนอาจจะเปลี่ยนแปลงการบริโภคของเขาตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในอัตราภาษี ในบรรดาปัจจัยต่าง ๆ นี้ รายได้ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริโภคของครัวเรือน ดังนั้นจึงต้องพุ่งเป้าไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคและรายได้หรือฟังก์ชันการบริโภค

ทัศนคติเกี่ยวกับฟังก์ชันการบริโภคเห็นว่า การบริโภคผันแปรโดยตรงกับรายได้ การบริโภคเพิ่มขึ้นขณะที่รายได้เพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มขึ้นของการบริโภคน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ ซึ่งก่อให้เกิดการออม ในรูปสมการฟังก์ชันของการบริโภค คือ

$$c = a + by; (a > 0, 0 < b < 1) \quad (11)$$

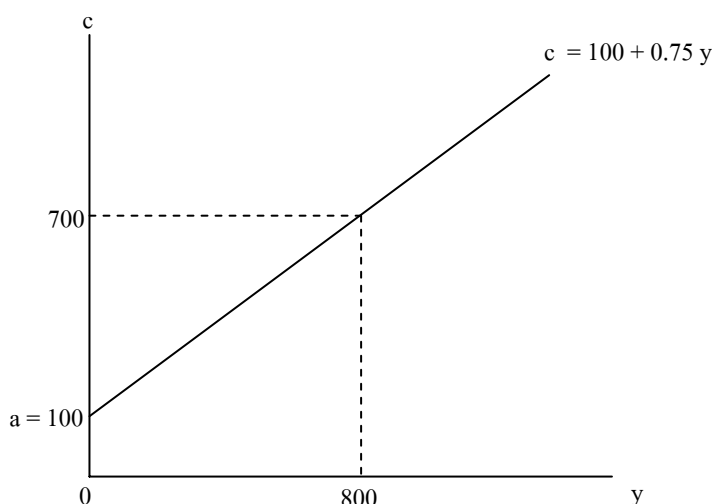
โดย c และ y แทนการบริโภคแท้จริง และรายได้แท้จริงตามลำดับ สมการนี้แสดงว่าการบริโภคเป็นฟังก์ชันเส้นตรง (Linear Function) ของรายได้ a และ b เป็นตัวคงที่ เรียกว่า พารามิเตอร์ (Parameters) การบริโภค c และรายได้ y เป็นตัวแปร

พารามิเตอร์ a เป็นส่วนของการบริโภคที่มีได้ผันแปรไปกับรายได้ (Autonomous consumption) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง a เป็นตัวแทนการบริโภคที่เกิดขึ้นถ้ารายได้เท่ากับศูนย์ การศึกษาโดยสังเขปของฟังก์ชันการบริโภค แสดงว่า a มีค่าเป็นบวก

พารามิเตอร์ b เรียกว่า ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal Propensity to Consume หรือ MPC) เป็นความชันของฟังก์ชันการบริโภค หาก dc แสดงการเปลี่ยนแปลงของการบริโภค dy แสดงการเปลี่ยนแปลงในรายได้ MPC เท่ากับ dc/dy ตัวอย่างเช่นถ้ารายได้เพิ่มขึ้น 800

บาท อันเป็นผลให้การบริโภคเพิ่มขึ้น 600 บาท MPC หรือ b ก็จะเท่ากับ 600หารด้วย 800 หรือเท่ากับ 0.75 เป็นต้น ฟังก์ชันการบริโภคนี้ได้ถูกสมมติไว้ว่า การบริโภคเพิ่มขึ้นในจำนวนที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ จึงแสดงว่า b หรือ MPC จะต้องอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 สมมติฐานนี้สอดคล้องกับหลักฐานที่ปรากฏ

ฟังก์ชันการบริโภคนั้น อาจอธิบายด้วยกราฟได้ โดยระบุอย่างชัดเจนถึงระดับต่าง ๆ ของรายได้ และกำหนดระดับที่เกี่ยวข้องกันของการบริโภค เช่น สมมติว่าฟังก์ชันการบริโภค คือ $c = 100 + 0.75y$ ถ้า y เท่ากับ 800 บาท c จะเท่ากับ 700 บาท โดยการแก้สมการ $100 + 0.75y$ ส่วน a เท่ากับ 100 บาท และ b เท่ากับ 0.75 ค่าของ y และ c จะถูกนำไปเขียนเป็นจุดฟังก์ชันการบริโภค $c = a + by$ ดังแสดงในภาพที่ 2 ซึ่งจุดอื่น ๆ บนฟังก์ชันการบริโภคก็จะได้มาด้วยวิธีการเดียวกัน

ภาพที่ 2 ฟังก์ชันการบริโภค

การสร้างฟังก์ชันการบริโภคด้วยวิธีอื่นก็คือ การยอมรับว่า a เป็นจุดส่วนตัดที่แกนตั้งและ b เป็นความชัน เมื่อจุด a และค่า b เป็นความชัน เมื่อจุด a และค่า b ถูกระบุไว้ชัดเจน ก็จะสามารเขียนเส้นฟังก์ชันการบริโภคได้ เช่น ถ้า a เท่ากับ 100 และ b เท่ากับ 0.75 เส้นฟังก์ชันก็จะเริ่มที่ a เท่ากับ 100 และมีความชัน b เท่ากับ 0.75 ถ้า a เปลี่ยนไป ฟังก์ชันการบริโภคก็จะเลื่อนไป โดยเส้นฟังก์ชันใหม่ขนานกับเส้นฟังก์ชันเดิม หรือถ้า b เปลี่ยนแปลงเส้นฟังก์ชันใหม่ก็จะหมุนรอบจุด a

ฟังก์ชันการออม

เนื่องด้วยการตัดสินใจว่าจะใช้จ่ายรายได้เพื่อการบริโภค ย่อมหมายถึงการตัดสินใจว่าจะประหยัดหรือออมไว้เท่าไร เพราะฉะนั้นฟังก์ชันการออม จึงหาได้จากฟังก์ชันการบริโภค หากสมมติให้ภาษีสุทธิ (t) ในสมการที่ 5 เป็นศูนย์ รายได้ (y) จะเท่ากับการบริโภค (c) บวกด้วยการออม (s) หรือ

$$y = c + s$$

แต่ $c = a + by$ ดังนั้น เมื่อแทนค่า c จะได้ฟังก์ชันการออมดังนี้

$$s = -a + (1-b)y; (0 < 1 - b < 1) \quad (12)$$

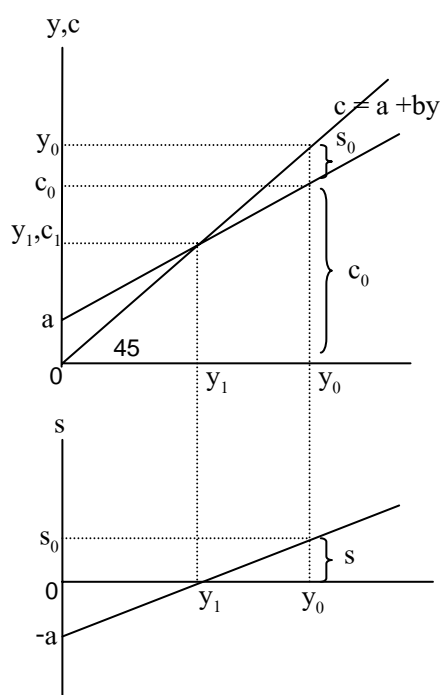
โดย s และ y แทนการออมแท้จริง และรายได้แท้จริง ตามลำดับ

พารามิเตอร์ $(1-b)$ เรียกว่า ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save หรือ MPS) ซึ่งเป็นความชันของฟังก์ชันการออม ถ้า dy แสดงการเปลี่ยนแปลงในรายได้ และ ds แสดงการเปลี่ยนแปลงในการออมที่ผูกพันกับการเปลี่ยนแปลงในรายได้แล้ว $(1-b)$ หรือ MPS จะเท่ากับ ds/dy เช่นถ้ารายได้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 200 บาท มีผลให้การออมเพิ่มขึ้น 50 บาท MPS หรือ $(1-b)$ จะเท่ากับ 50 บาทหารด้วย 200 บาท หรือเท่ากับ 0.25 เป็นต้น เนื่องจาก b หรือ MPC ถูกสมมติให้อยู่ระหว่าง 0 กับ 1 ฉะนั้น $(1-b)$ หรือ MPS ก็มีค่าระหว่าง 0 กับ 1 เช่นกัน ซึ่งหมายความว่า การออมเพิ่มขึ้น ขณะที่รายได้เพิ่มขึ้นแต่ในจำนวนที่น้อยกว่า

ฟังก์ชันการออมนี้อาจจะอธิบายด้วยกราฟ โดยวิธีสร้างจุดอย่างเดียวกันกับฟังก์ชันการบริโภคและอาจแสดงความสัมพันธ์ระหว่างฟังก์ชันการบริโภคกับฟังก์ชันการออมได้ดังในภาพที่ 3

ในภาพที่ 3 สมมติว่าใช้มาตราส่วนอย่างเดียวกันของแกนทั้งสองของกราฟที่แสดงฟังก์ชันการบริโภค ต่อไปก็สร้างจุดรายได้บนแกนทั้งสอง จากนั้นลากเส้น 45 องศา จากจุด 0 ซึ่งรายได้บนแกนตั้งจะเท่ากับรายได้บนแกนนอน และเนื่องจากใช้มาตราส่วนเดียวกันทั้งสองแกนจึงได้เส้น 45 องศา กับเส้นฟังก์ชันการบริโภค และบัดนี้ก็ได้ฟังก์ชันการออมโดยวิธีเขียนกราฟแล้ว ทั้งนี้

เนื่องจากรายได้เท่ากับการบริโภคบวกการออม ดังนั้นการออมก็คือ ผลต่างระหว่างรายได้กับการบริโภค หากต้องการหามูลค่าการออมที่แต่ละระดับของรายได้ ก็หักการบริโภคออกจากรายได้ ซึ่งแสดงโดยกราฟการออมเป็นระยะตั้งระหว่างเส้นรายได้หรือเส้น 45 องศา กับเส้นฟังก์ชันการบริโภค การออมนี้จะมีค่าเป็นบวกเมื่อรายได้สูงกว่าการบริโภค และมีค่าเป็นลบเมื่อรายได้น้อยกว่าการบริโภค

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างฟังก์ชันการบริโภคกับฟังก์ชันการออม

หากพิจารณารายได้ y_0 ในภาพที่ 3 จะได้การบริโภคเท่ากับ c_0 และการออมเท่ากับ s_0 ดังนั้นจุดหนึ่งบนฟังก์ชันการออมคือ จุด y เท่ากับ y_0 และ s เท่ากับ s_0

ถ้าเลือกระดับอื่นของรายได้ สมมติว่า y_1 ซึ่งฟังก์ชันการบริโภคตัดกับเส้น 45 องศา ที่ระดับนั้นของรายได้ การบริโภคเท่ากับ c_1 ซึ่งเท่ากับ y_1 ดังนั้น ตรงที่ y เท่ากับ y_1 s_1 จะเท่ากับ 0 เพราะ $s_1 = y_1 - c_1$ และ $c_1 = y_1$ หากสมมติให้รายได้เป็น 0 การบริโภคจะเท่ากับ a ซึ่งหมายความว่า การออมเท่ากับ $-a$ เพราะไม่มีรายได้ มีแต่การบริโภคอย่างเดียว ด้วยเหตุนี้จุดที่สามของฟังก์ชันการออมคือ จุด $y = 0$ และ s เท่ากับ $-a$ จุดอื่น ๆ ที่เหลือของฟังก์ชันการออม อาจได้มาโดยพิจารณาระดับอื่น ๆ ของรายได้ในทำนองเดียวกัน

ในภาพที่ 3 การออมเป็นบวกที่ระดับรายได้มากกว่า y_1 เนื่องจากมีรายได้อันสูงกว่าการบริโภค ส่วนที่ระดับรายได้ต่ำกว่า y_1 การออมมีค่าเป็นลบ เนื่องจากรายได้น้อยกว่าการบริโภค การออมเป็นลบ หรือ Dissaving เกิดขึ้นเมื่อครัวเรือนบริโภคเกินรายได้ของเขา ซึ่งกระทำได้โดยใช้บางส่วนของ การออมของเขา หรือโดยการกู้ยืม สำหรับสังคมส่วนรวมการออมติดลบไม่น่าจะเป็นไปได้ แต่ในทางปฏิบัตินั้นเคยมีปรากฏขึ้น

ทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่อง (Liquidity preference theory)

ตามแนวคิดของเคนส์นั้น บทบาทของตลาดเงินก็คือ การกำหนดอัตราดอกเบี้ย ซึ่งขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของเงิน ตามแนวความคิดนี้ อัตราดอกเบี้ยเป็นตัวแปรทางการเงินที่ถูกกำหนดโดยปัจจัยทางการเงิน แนวความคิดเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยของเคนส์เริ่มต้นจากการพิจารณาว่า จาก รายได้ของแต่ละบุคคลได้รับในงวดเวลาหนึ่งนั้น เขาจะต้องตัดสินใจว่าจะบริโภคในปัจจุบันเท่าใด และจะสำรองไว้เพื่อการบริโภคในอนาคตเท่าใด ในทัศนะของเคนส์นั้น การตัดสินใจของแต่ละบุคคลจะไม่สิ้นสุดเพียงแค่นี้ เพราะเขาจะต้องตัดสินใจอีกด้วยว่า ส่วนที่เขาส่งสำรองไว้เพื่อการบริโภคในอนาคตนั้นเขาควรถืออยู่ในรูปใด กล่าวคือ เขาจะถืออยู่ในรูปที่ทำให้เขาสามารถใช้ได้ทันทีเมื่อต้องการ(หรือเท่ากับการถือในรูปของเงินนั่นเอง)หรือจะถืออยู่ในรูปอื่น การตัดสินใจของแต่ละบุคคลในเรื่องที่กล่าวนี้ก็คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของสภาพคล่อง (The degree of liquidity preference) ที่ต้องการนี้ หรืออีกนัยหนึ่งการตัดสินใจเกี่ยวกับปริมาณเงินที่ต้องการถือภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ กัน (ชมเพลิน, 2541: 101-109)

ด้วยแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น เคนส์มีความคิดว่าอัตราดอกเบี้ยก็คือผลตอบแทนของการยอมเสียดุลสภาพคล่องสำหรับระยะเวลาหนึ่ง เคนส์ไม่เห็นด้วยกับทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกที่เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยก็คือ "ราคา" ที่ทำให้เกิดดุลยภาพระหว่างอุปสงค์ต่อเงินทุนและอุปทานของเงินทุน ซึ่งแสดงโดยความเต็มใจที่จะละเว้นการบริโภคในปัจจุบัน แต่เขามีความเห็นว่ายอัตราดอกเบี้ยคือ "ราคา" ที่ทำให้ความต้องการที่จะถือสินทรัพย์ในรูปของเงิน เท่ากับปริมาณเงินที่มีอยู่ สิ่งนี้แสดงว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง หรืออีกนัยหนึ่งผลตอบแทนของการยอมเสียดุลสภาพคล่องลดลง ปริมาณเงินทั้งหมดที่ประชาชนต้องการถือจะมากกว่าอุปทานของเงินที่มีอยู่ และถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นก็จะเกิดสถานการณ์ตรงกันข้าม ดังนั้น อุปทานของเงิน และความพอใจใน

สภาพคล่อง หรืออีกนัยหนึ่งความต้องการถือเงิน เป็นเครื่องกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจริง ในขณะใดขณะหนึ่ง

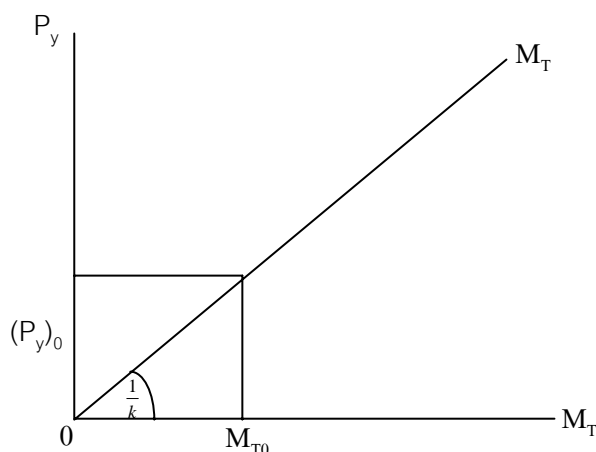
ดังเป็นที่ทราบแล้วว่า แนวความคิดเกี่ยวกับเงินเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปสมัยก่อนเคนส์นี้ ก็คือ เงินนั้นเป็นที่ต้องการของคนก็เพื่อเอาไว้ใช้จ่าย หรืออีกนัยหนึ่งเพื่อเป็นสื่อกลางในการ แลกเปลี่ยนเท่านั้น แต่เคนส์กลับมีความเห็นว่า เงินเป็นสินทรัพย์ชนิดหนึ่งที่มีอรรถประโยชน์มาก ในฐานะที่เป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงที่สุดในบรรดาสินทรัพย์ต่าง ๆ ดังนั้นในขณะหนึ่งขณะ ใด คนเราจึงอาจต้องการถือเงินไว้เพื่อจุดมุ่งหมายอื่น ๆ นอกเหนือไปจากจุดมุ่งหมายเพื่อเป็น สื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์ได้แบ่งจุดมุ่งหมายในการถือเงิน ออกเป็นสามจุดมุ่งหมายด้วยกันคือ เพื่อใช้จ่ายใช้สอย (Transactions motive) เพื่อสำรองไว้ใช้ใน เหตุฉุกเฉิน (Precautionary motive) และเพื่อเก็งกำไร (Speculative motive)

1. ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอย (Transaction demand for money) ความต้องการ ถือเงินเพื่อจุดมุ่งหมายนี้เกิดขึ้น เนื่องจากในชีวิตประจำวันทั้งครัวเรือนและธุรกิจนั้นรายรับและ รายจ่ายมิได้มีความสอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์ ทำให้มีความจำเป็นต้องถือเงินจำนวนหนึ่งไว้เพื่อใช้ ใช้จ่ายในกิจวัตรประจำวัน เมื่อปัจจัยทางด้านสถาบันและปัจจัยทางด้านเทคนิคถูกกำหนดมาให้ ความ ต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยจะผันแปรไปในทางเดียวกันกับระดับรายได้ประชาชาติ กล่าวคือ ถ้าระดับรายได้ประชาชาติยิ่งสูงเท่าใด ความต้องการถือเงินเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ก็ยิ่งสูงเท่านั้น เพื่อ ง่ายแก่การพิจารณา เราจะตั้งข้อสมมติว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้ สอย และรายได้ประชาชาติเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear relationship) ดังนั้น ความสัมพันธ์ ดังกล่าวอาจแสดงได้ในรูปของสมการที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับสมการความต้องการถือเงิน ของสำนักเคมบริดจ์ ดังนี้

$$M_T = kPy \quad (13)$$

M_T แสดงถึงความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอย P แสดงถึงระดับราคา y แสดงถึง ผลผลิตที่แท้จริง Py แสดงถึงรายได้ประชาชาติที่เป็นตัวเงิน และ k แสดงถึงสัดส่วนของรายได้ ประชาชาติที่เป็นตัวเงินที่ประชาชนต้องการถือไว้เพื่อใช้จ่ายใช้สอย ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่าง ทฤษฎีปริมาณเงินของสำนักเคมบริดจ์กับทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์ก็คือ ในขณะที่ทฤษฎี ปริมาณเงินของสำนักเคมบริดจ์ถือว่าคนถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายใช้สอยแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่

เคนส์เห็นว่า การถือเงินไว้เพื่อจับจ่ายใช้สอยเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความต้องการถือเงินทั้งหมดเท่านั้น เพราะคนยังมีความต้องการถือเงินไว้เพื่อจุดมุ่งหมายอื่น ๆ อีก

ภาพที่ 4 ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย

ตามภาพที่ 4 เส้น M_T เป็นเส้นที่แสดงความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย เมื่อรายได้ประชาชาติอยู่ในระดับต่าง ๆ เช่น ถ้ารายได้ประชาชาติอยู่ในระดับ $(P_y)_0$ ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยจะเท่ากับ M_{T0} ความชันของเส้นความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย จะมีค่าเท่ากับส่วนกลับของ k หรือเท่ากับ $1/k$

2. ความต้องการถือเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน (precautionary demand) ความต้องการถือเงินเพื่อจุดมุ่งหมายนี้เกิดขึ้นเนื่องจากความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายรับ และรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตามทัศนะของเคนส์นั้นความต้องการถือเงินเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ก็เพื่อเอาไว้ใช้สำหรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นโดยกระทันหัน และสำหรับการซื้อบางอย่างที่ได้ผลประโยชน์เป็นพิเศษโดยที่ไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้า รวมทั้งถือไว้เป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าคงที่ในรูปของตัวเงินเพื่อไว้ชำระหนี้สินที่มีมูลค่าคงที่ในรูปของตัวเงิน ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองไว้ในเหตุฉุกเฉินจะผันแปรไปในทางเดียวกันกับระดับรายได้ประชาชาติเช่นเดียวกันกับความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย และเนื่องจากปริมาณที่คนต้องการถือเพื่อสำรองไว้ในเหตุฉุกเฉินมีปริมาณที่ไม่มากนัก เราจึงอาจรวมความต้องการถือเงินทั้งสองประเภทเข้าด้วยกัน และใช้สมการ $M_T = kP_y$ ในความหมายที่กว้างขึ้น โดยให้ M_T หมายถึง ทั้งความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย และความต้องการถือเงินเพื่อสำรองไว้ในเหตุฉุกเฉิน

3. ความต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไร (Speculative demand) เคนส์มีความเห็นว่า คนเรามีใช้จะมีความต้องการถือเงินไว้เพื่อจับจ่ายใช้สอย และเพื่อสำรองไว้ในเหตุฉุกเฉินเท่านั้น แต่ยังคงต้องการถือเงินไว้เพื่อเป็นเครื่องสะสมค่าหรือสะสมทรัพย์สินอีกด้วย เคนส์เรียกความต้องการถือเงินเพื่อจุดมุ่งหมายที่ว่า ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร

การที่เคนส์เพิ่มความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรมานับได้ว่าเป็นผลงานสำคัญ ทำให้ทฤษฎีของเขาแตกต่างไปจากทฤษฎีปริมาณเงิน ทั้งนี้เพราะนักทฤษฎีปริมาณเงินมีข้อสมมติว่าคนเราจะไม่ถือเงินไว้มากกว่าที่ต้องการเพื่อจับจ่ายใช้สอย เหตุผลของนักทฤษฎีปริมาณเงินก็คือ ถ้าคนถือเงินไว้เกินกว่าที่ต้องการเพื่อจับจ่ายใช้สอยแล้ว เขาย่อมสูญเสียโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทน จากการเอาเงินนั้นไปลงทุนทำสิ่งอื่น เช่น ซื้อหลักทรัพย์ ฝากธนาคาร ลงทุนในสินค้าน่าลงทุน ฯลฯ แต่เคนส์ได้พยายามหาเหตุผลที่จะอธิบายว่า เหตุใดคนที่ประพฤติอย่างมีเหตุผล (rational man) จึงยังคงมีความต้องการถือเงินมากกว่าถือพันธบัตร ทั้ง ๆ ที่ในการกระทำดังกล่าวเขาย่อมไม่ได้รับผลตอบแทนอะไรเลย และต้องเสียผลตอบแทนที่ควรจะได้รับจากพันธบัตร

ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรนั้น เคนส์ได้พิจารณาสินทรัพย์ทางการเงินเพียงชนิดเดียว คือ พันธบัตรซึ่งคนอาจเลือกแทนเงินในการเป็นเครื่องสะสมมูลค่า พันธบัตรเป็นสินทรัพย์ทางการเงินซึ่งจะให้ผลตอบแทนในรูปของรายได้ที่เป็นตัวเงินต่อปีที่คงที่ เช่น พันธบัตรที่มีราคาที่เราไว้ 100 บาท อัตราผลตอบแทนร้อยละ 4 ก็จะทำให้ผลตอบแทนแก่ผู้ถือในรูปของรายได้ 4 บาทต่อปี ราคาตลาดของพันธบัตรและอัตราดอกเบี้ยจะมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม ตัวอย่างเช่น สมมติว่า อัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรที่ออกใหม่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8 ดังนั้น พันธบัตรที่ออกใหม่จะให้ผลตอบแทนแก่ผู้ซื้อในรูปของรายได้เพิ่มขึ้นจาก 4 บาท เป็น 8 บาทต่อปี ในกรณีนี้ พันธบัตรเก่าที่ยังคงให้ผลตอบแทนในอัตราร้อยละ 4 ต่อปีจะมีราคาตลาดเพียงแค่ 50 บาท ถ้าผู้ถือพันธบัตรเก่าต้องการขายในราคาเดิม 100 บาท ก็จะไม่มีการซื้อ เพราะพันธบัตรใหม่ราคา 100 บาทจะให้ผลตอบแทนถึงร้อยละ 8 ดังนั้น หากจะให้ผู้ซื้อพันธบัตรเก่าได้รับผลตอบแทนในอัตราเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรใหม่ราคาของพันธบัตรเก่าจะต้องลดลงเหลือ 50 บาท

จากเหตุผลที่ได้อธิบายข้างต้นแสดงว่า ถ้าหากอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปในขณะที่ผู้ถือพันธบัตรยังคงถือพันธบัตรอยู่ ราคาตลาดของพันธบัตรนั้นจะเปลี่ยนแปลงไป ราคาตลาดของพันธบัตรจะลดลงเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น และราคาตลาดของพันธบัตรจะสูงขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ย

ลดลงการถือพันธบัตรจึงอาจทำให้ผู้ถือมีกำไรส่วนทุน (capital gain) หรือขาดทุนส่วนทุน (capital loss) เกิดขึ้นได้ ผู้ถือพันธบัตรจะได้รับรายได้จากพันธบัตรสองทางด้วยกันคือ รายได้จากดอกเบี้ยพันธบัตร และรายได้จากกำไรส่วนทุนหรือขาดทุนส่วนทุน (การขาดทุนส่วนทุนถือเป็นรายได้ที่เป็นลบ)

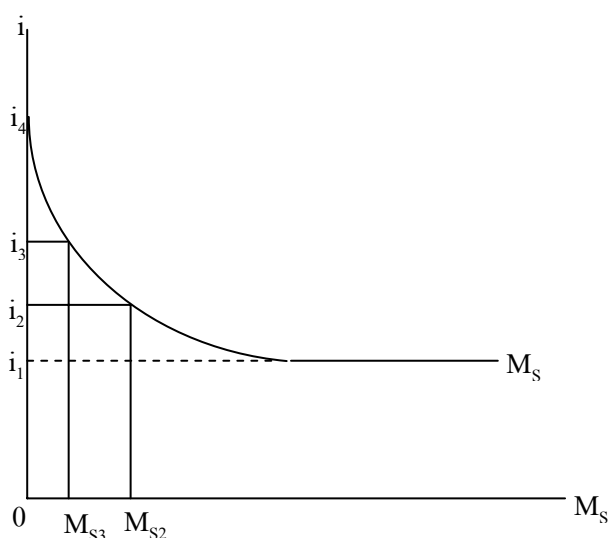
บุคคลใดก็ตามที่ซื้อพันธบัตรไว้ย่อมมีการเก็งกำไรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในอนาคต และมีการคาดคะเนว่าเขาอาจจะได้กำไรส่วนทุนหรือมีการขาดทุนส่วนทุนอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ถึงแม้ว่าอาจจะมีเหตุผลอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยก็ตาม การที่ขณะใดขณะหนึ่ง บุคคลหนึ่งเปลี่ยนจากการถือเงินมาถือพันธบัตรแทน ก็มักจะเนื่องมาจากการที่เขาคาดคะเนว่า อัตราดอกเบี้ยจะลดลง และราคาของพันธบัตรจะสูงขึ้น ซึ่งก็แสดงว่าบุคคลผู้นี้มีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยในขณะนี้ค่อนข้างสูง และราคาของพันธบัตรในขณะนี้ ค่อนข้างต่ำ ส่วนบุคคลที่เปลี่ยนจากการถือพันธบัตรมาถือเงินแทน ก็ย่อมจะมีการคาดคะเนในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เขามีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยในขณะนี้ค่อนข้างต่ำและราคาของพันธบัตรในขณะนี้ ค่อนข้างสูงบุคคลใดก็ตามที่มีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยในขณะนี้ขณะใดสูงหรือต่ำ ก็ย่อมจะต้องเป็นผู้มีความคิดว่า อัตราดอกเบี้ยปกติ (normal rate of interest) ควรจะอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้เปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยที่เป็นอยู่ในขณะนั้น แต่ละบุคคลย่อมมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับระดับอัตราดอกเบี้ยปกติ

ดังนั้น ถ้าผู้ถือพันธบัตรมีความเห็นว่า อัตราดอกเบี้ยที่เป็นอยู่ในขณะนี้ขณะใดต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติ เขาก็คาดคะเนว่า อัตราดอกเบี้ยที่เป็นอยู่จะสูงขึ้นจนกระทั่งเท่ากับอัตราดอกเบี้ยปกติ ในกรณีนี้ บุคคลผู้นี้จะเปลี่ยนจากการถือพันธบัตรมาถือเงินแทน โดยเขายอมเสียดอกเบี้ยที่จะได้รับจากพันธบัตรซึ่งเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ เพราะถ้าหากเขาไม่ยอมเสียสละดอกเบี้ยเพียงเล็กน้อยแค่นี้ เขาอาจจะต้องประสบกับการขาดทุนส่วนทุนเป็นจำนวนมากก็ได้ ถ้าหากว่าในอนาคตอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ซึ่งหมายความว่าราคาของพันธบัตรที่เขาถืออยู่ลดลงในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ถือพันธบัตรมีความเห็นว่า อัตราดอกเบี้ยที่เป็นอยู่ในขณะนี้ขณะใดสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติ เขาก็คาดคะเนว่า อัตราดอกเบี้ยที่เป็นอยู่จะลดลงจนกระทั่งเท่ากับอัตราดอกเบี้ยปกติ ในกรณีนี้ บุคคลผู้นี้จะเปลี่ยนจากการถือเงินมาถือพันธบัตรแทน ในการทำเช่นนี้ บุคคลผู้นี้ไม่เพียงแต่จะได้รับดอกเบี้ยจากพันธบัตรซึ่งค่อนข้างสูงเท่านั้น แต่เขายังหวังที่จะได้กำไรส่วนทุนในอนาคตอีกด้วย เมื่อราคาของพันธบัตรสูงขึ้น และอัตราดอกเบี้ยกลับคืนเข้าสู่ระดับปกติ

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรจะผันแปรไปในทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ย ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรกับอัตราดอกเบี้ยอาจแสดงได้โดยสมการต่อไปนี้

$$M_s = L(i) \quad (14)$$

M_s แสดงถึงความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร และ i คืออัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรกับอัตราดอกเบี้ยที่แสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร

ตามภาพที่ 5 เส้น M_s แสดงถึงความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร จะเห็นได้ว่าในระดับอัตราดอกเบี้ยที่ไม่สูงจนเกินไปหรือต่ำจนเกินไป ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรจะผันแปรไปในทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ย เช่น เมื่ออัตราดอกเบี้ยเท่ากับ i_2 ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรจะเท่ากับ M_s แต่เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นเป็น i_3 ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรจะลดลงเป็น M_{s3} จะเห็นได้ว่า ยิ่งอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นเท่าใด ความต้องการถือทรัพย์สินในรูปของเงินก็จะยิ่งน้อยลงเท่านั้น และที่ระดับอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก ๆ เช่นที่ i_4 ความต้องการถือทรัพย์สินในรูปของเงินจะเท่ากับ 0 หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ไม่มีผู้ใดปรารถนาที่จะถือทรัพย์สินในรูปของเงินเลย เส้นความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรจะตัดกับแกนตั้ง ซึ่งแสดงว่าความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรเท่ากับ 0 การเกิดสถานการณ์เช่นนี้แสดงว่า ผู้ถือทรัพย์สินทุกคนมีความเห็นว่า อัตราดอกเบี้ยที่

เป็นอยู่ในขณะนี้สูงเกินไป การถือเงินเพื่อเก็งกำไรจึงอยู่ในรูปของการถือพันธบัตรทั้งหมดโดยไม่ถือเป็นเงินสด

แนวความคิดที่สำคัญซึ่งเคนส์ได้เสนอไว้ในการวิเคราะห์ความต้องการถือเงินก็คือ แนวความคิดเกี่ยวกับ “กับดักสภาพคล่อง” (Liquidity trap) จากการที่ได้พิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ยิ่งอัตราดอกเบี้ยต่ำเท่าใด ผู้ถือทรัพย์สินก็จะยิ่งมีความต้องการถือทรัพย์สินในรูปของเงินมากยิ่งขึ้นเท่านั้น เคนส์มีความเห็นว่า จะมีอัตราดอกเบี้ยระดับต่ำสุดระดับหนึ่ง ซึ่ง ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยนี้ ผู้ถือทรัพย์สินทุกคนต้องการที่จะถือทรัพย์สินในรูปของเงินทั้งหมด ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร ณ อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำสุดระดับนี้จะมีผลอย่างสมบูรณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ระดับอัตราดอกเบี้ย i_1 ตามภาพที่ 4 ณ ระดับอัตราดอกเบี้ย i_1 ผู้ถือทรัพย์สินมีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในขณะนี้ต่ำเกินไป และจะต้องเพิ่มขึ้นในอนาคต ดังนั้น การถือทรัพย์สินในรูปของเงินย่อมมีความปลอดภัยกว่าการถือพันธบัตร การถือเงินเพื่อเก็งกำไรจึงอยู่ในรูปของการถือเงินทั้งหมดโดยไม่ถือพันธบัตรเลย เส้นความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร ณ ระดับอัตราดอกเบี้ย i_1 จึงเป็นเส้นที่ขนานกับแกนนอน ซึ่ง แสดงว่ามีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์ เคนส์เรียกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่เส้นแสดงความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรมีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์นี้ว่า “กับดักสภาพคล่อง” กล่าวคือ ไม่ว่าปริมาณเงินที่มีอยู่เพื่อการถือไว้เพื่อเก็งกำไรจะมีเท่าใดก็ตาม ปริมาณเงินนั้นก็จะถูกเก็บกักตุนอยู่ในมือของผู้ถือทรัพย์สินทั้งหมด

เมื่อนำความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอย (ตามความหมายกว้าง ซึ่งรวมความต้องการถือเงินเพื่อสำรองไว้ในเหตุฉุกเฉินด้วย) มารวมเข้าด้วยกันกับความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรจะได้ความต้องการถือเงินรวม (total demand for money) ตามทฤษฎีของเคนส์ ซึ่งมีสมการดังนี้

$$M_D = M_T + M_S = kPy + L(i) \quad (15)$$

M_D แสดงถึงความต้องการถือเงินรวม ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการถือเงินสองประเภทคือ ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอย (M_T) และความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (M_S) สมการที่ (15) แสดงว่า ความต้องการถือเงินรวมเป็นฟังก์ชันของทั้งรายได้ประชาชาติที่เป็นตัวเงินและอัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน

ความสมดุลในตลาดเงินเกิดขึ้นเมื่อความต้องการถือเงินรวมเท่ากับอุปทานของเงิน หรือเขียนได้ว่า

$$M_T + M_S = M \quad (16)$$

M แสดงถึง อุปทานของเงินซึ่งในขณะหนึ่งขณะใดมีปริมาณที่คงที่เนื่องจากถูกกำหนดโดยนโยบายของธนาคารกลาง

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่อการออมในระบบธนาคารพาณิชย์ได้อาศัยแนวคิดฟังก์ชันการออม และทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่องของเคนส์ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถแสดงรูปแบบของแบบจำลอง ได้ดังนี้

แบบจำลองที่ 1

$$S_{11} = f(\text{GNP}, \text{INF}, \text{GOLD}, \text{SP}, \text{D1}, \text{D2})$$

ซึ่งเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$S_{11} = b_1 + b_2\text{GNP} + b_3\text{INF} + b_4\text{GOLD} + b_5\text{SP} + b_6\text{D1} + b_7\text{D2}$$

- โดยที่
- S₁₁ = ปริมาณเงินฝากออมทรัพย์ในระบบธนาคารพาณิชย์
 - GNP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product)
 - INF = ระดับเงินเฟ้อ ที่วัดจากการเปลี่ยนแปลงดัชนีของราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (CPI)
 - GOLD = ราคาทองคำแท่ง
 - SP = ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยต่ำสุดของเงินฝากประจำ กับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของเงินฝากออมทรัพย์
 - D1 = ตัวแปรหุ่นแทนการเปลี่ยนแปลงจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2536 – ไตรมาสที่ 4 ปี 2547
 - โดยที่ D1 = 0 ในกรณีที่จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ลดลงในไตรมาสนั้น
 - = 1 ในกรณีที่จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นในไตรมาสนั้น

D2 = ตัวแปรหุ่นซึ่งใช้แทนการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาล (พันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ) ให้กับประชาชน

โดยที่ D2 = 0 ในปีที่ไม่มีการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติให้กับประชาชน

= 1 ในปีที่มีการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติให้กับประชาชน

เนื่องจากพันธบัตรรัฐบาลที่ออกมามีหลายประเภท แต่พันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ เป็นพันธบัตรที่รัฐบาลนำออกจำหน่ายให้กับประชาชนทั้งหมด ผิดกับพันธบัตรรัฐบาลประเภทอื่น ซึ่งพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติที่ออกมามีผลกระทบต่อการออมเงินของประชาชนในระบบธนาคารพาณิชย์

แบบจำลองที่ 2

$$S22 = f(\text{GNP}, \text{INF}, \text{GOLD}, \text{SP}, \text{D1}, \text{D2})$$

ซึ่งเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$S22 = b_1 + b_2\text{GNP} + b_3\text{INF} + b_4\text{GOLD} + b_5\text{SP} + b_6\text{D1} + b_7\text{D2}$$

โดยที่ S22 = ปริมาณเงินฝากประจำในระบบธนาคารพาณิชย์

GNP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product)

INF = ระดับเงินเฟ้อ ที่วัดจากการเปลี่ยนแปลงดัชนีของราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (CPI)

GOLD = ราคาทองคำแท่ง

SP = ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยค่าสูงสุดของเงินฝากประจำ กับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของเงินฝากออมทรัพย์

D1 = ตัวแปรหุ่นแทนการเปลี่ยนแปลงจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2536 – ไตรมาสที่ 4 ปี 2547

โดยที่ D1 = 0 ในกรณีที่จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ลดลงในไตรมาสนั้น

= 1 ในกรณีที่จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นในไตรมาสนั้น

D2 = ตัวแปรหุ่นซึ่งใช้แทนการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาล (พันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ) ให้กับประชาชน

โดยที่ D2 = 0 ในปีที่ไม่มีการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติให้กับประชาชน

= 1 ในปีที่มีการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติให้กับประชาชน

เนื่องจากพันธบัตรรัฐบาลที่ออกมามีหลายประเภท แต่พันธบัตรออมทรัพย์ช่วย

ชาติ เป็นพันธบัตรที่รัฐบาลนำออกจำหน่ายให้กับประชาชนทั้งหมด ผิดกับพันธบัตรรัฐบาลประเภทอื่น ซึ่งพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติที่ออกมาจะส่งผลกระทบต่อการออมเงินของประชาชนในระบบธนาคารพาณิชย์

สมมติฐานในการศึกษา

สมมติฐานของแบบจำลองการออมในธนาคารพาณิชย์ คือ

$$\frac{\partial S}{\partial GNP} > 0, \frac{\partial S}{\partial INF} < 0, \frac{\partial S}{\partial GOLD} < 0, \frac{\partial S11}{\partial SP} < 0, \frac{\partial S22}{\partial SP} > 0$$

ปริมาณเงินออมของธนาคารพาณิชย์จะขึ้นอยู่กับ ผลผลิตทั้งหมดรวมประชาชาติ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ราคาทองรูปพรรณ จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำสุดของเงินฝากประจำ กับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงสุดของเงินฝากออมทรัพย์ ตัวแปรหุ่นแทนการเปลี่ยนแปลงจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ และตัวแปรหุ่นแทนการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาลให้กับประชาชน ซึ่งในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้ตั้งสมมติฐานโดยยึดหลักของทฤษฎีการออม ทฤษฎีอุปสงค์ของการถือเงิน และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้คือ

$\frac{\partial S}{\partial GNP} > 0$ ปริมาณเงินออมของธนาคารพาณิชย์จะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับ ผลผลิตทั้งหมดรวมประชาชาติ กล่าวคือ ในกรณีที่ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ประชาชนก็จะมีเงินเหลือเพื่อเก็บออมมากขึ้น ทำให้ปริมาณเงินออมของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น

$\frac{\partial S}{\partial INF} < 0$ ปริมาณเงินออมของธนาคารพาณิชย์จะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับระดับเงินเฟ้อ ที่วัดจากการเปลี่ยนแปลงดัชนีของราคาผู้บริโภค กล่าวคือ การที่เงินเฟ้อมากแสดงว่า ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ต้นทุนสินค้าเพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชาชนต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคต่อขึ้นมากขึ้น ส่งผลให้เหลือเงินเพื่อเก็บอมน้อยลง ปริมาณเงินออมของธนาคารพาณิชย์ก็จะลดลง

$$\frac{\partial S}{\partial GOLD} < 0$$

ปริมาณเงินออมของธนาคารพาณิชย์จะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาทองคำแท่ง กล่าวคือ ในกรณีที่ค่าเสียโอกาสจากการถือเงินสูงขึ้น จะทำให้ความต้องการถือเงินลดลง และคนก็จะมีการเปลี่ยนการออมในระบบธนาคารพาณิชย์ เป็นการลงทุนอื่น ๆ ทั้งในตลาดหลักทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล หรือ ทองคำแท่ง ทำให้การออมในธนาคารพาณิชย์ลดลง

$$\frac{\partial S_{11}}{\partial SP} < 0$$

ปริมาณเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์จะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับส่วนต่างที่ลดลงระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำสุดของเงินฝากประจำ กับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงสุดของเงินฝากออมทรัพย์ กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำมีอัตราที่ใกล้เคียงหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ ประชาชนก็จะโยกเงินออมจากบัญชีเงินฝากประจำไปยังบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ทำให้ปริมาณเงินฝากออมทรัพย์เพิ่มมากขึ้น

$$\frac{\partial S_{22}}{\partial SP} > 0$$

ปริมาณเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์จะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับส่วนต่างที่เพิ่มขึ้น ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำสุดของเงินฝากประจำ กับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงสุดของเงินฝากออมทรัพย์ กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำมีอัตราที่ใกล้เคียงหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ ประชาชนก็จะโยกเงินออมจากบัญชีเงินฝากประจำไปยังบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ทำให้ปริมาณเงินฝากประจำลดลง